

EME vándorgyűlés
2017. július 4. Debrecen

Nobilis Barbara (OKGyK), referátum:

A katolikus egyház muzeális gyűjteményei az elmúlt másfél évtized tükrében

A Katolikus Egyház muzeális intézményeiről készített beszámolómban három oldalról közelítem meg a mai helyzetet. Az első a katolikus egyház hivatalos megnyilvánulásait tükrözi. A második részben a magyar katolikus muzeális intézményrendszer kialakulásáról vázolok képet. A harmadikban térek ki az elmúlt 10 évben tapasztalható változásokra (ehhez az OKGyK-hoz beküldött éves szakmai beszámolókat használtam fel).

Egyházi irányelvek

A katolikus egyház már évszázadokkal ezelőtt, szükségét látta annak, hogy a birtokában lévő, felhalmozott kulturális kincseket szakszerű keretek, formák között őrizze és a nagyközönség elé tárja. Bár a kánonjog nem foglalkozik az egyházi múzeummal, mint intézménnyel, a műkincsek megőrzésére, a felelősségi körökre vonatkozó szabályozások szerepelnek a hatályos Egyházi Törvénykönyvben is (CIC 555., 562., 1189., 1216., 1273., 1276., 1282-4., 1296., 1376. kánonok¹). A szentszéki bizottságok

¹ 1273. kán. -- A római pápa a kormányzati primátus alapján az összes egyházi javak legfőbb igazgatója és kezelője.

1276. kán. -- 1. §. Az ordinárius feladata gondosan felügyelni mindazoknak a javaknak a kezelésére, melyek a neki alárendelt hivatalos jogi személyekhez tartoznak; megmaradnak azok a törvényes jogcímek, amelyek alapján az ordináriust ennél szélesebb körű jogok illetik.

555. kán. -- 1. §. Az esperesnek azokon a felhatalmazásokon kívül, melyeket a részleges jog törvényesen megad neki, kötelessége és joga:[...]

3. gondoskodni arról, (...) hogy a templomok és a szent felszerelések szépségét és fényét (...) gondosan megtartsák, (...).

3. §. Az esperes gondoskodik arról, nehogy (...) [kerülete egy papjának] betegsége vagy halála esetén a könyvek, az okmányok, a szent felszerelés és az egyházhhoz tartozó egyéb dolgok tönkremenjenek vagy elvigyék őket.

562. kán. -- A templomigazgató a helyi ordinárius felügyelete alatt, a törvényes szabályzatok és a szerzett jogok tiszteletben tartásával köteles ügyelni arra, hogy (...) a javakat gondosan kezeljék, a szent felszerelések és szent épületek fenntartásáról és szépségéről gondoskodjanak (...).

1189. kán. -- Ha a templomokban vagy kápolnáknak a hívők tisztelete céljából kitett értékes, vagyis régiségük, művészi értékük, vagy tiszteletük miatt kiváló képek javításra szorulnak, sohasem újítsák fel őket az ordinárius írásbeli engedélye nélkül. Az ordináriusnak az engedély megadása előtt ki kell kérnie szakértők véleményét.

1216. kán. -- A templomok építése és felújítása során, szakértők tanácsának kikérésével, tartsák meg a liturgia és az egyházművészet elveit és szabályait.

1282. kán. -- Mindazok -- akár klerikusok, akár világiak --, akik törvényes jogcímen részt vesznek az egyházi javak kezelésében, kötelesek feladatukat az egyház nevében a jog szerint ellátni.

1283. kán. -- Mielőtt a vagyonkezelők feladatukat átveszik: [...]

2. általuk aláírandó pontos és részletes leltárt kell készíteni az ingatlanokról, az értékes vagy bármiképpen a kulturális javakhoz tartozó és az egyéb ingóságokról, azok leírásával és becsértékével; a kész leltárt felül kell vizsgálni;

közül korunkban az Egyházi Kulturális Javak Pápai Bizottságának feladata iránymutatásokat adni a katolikus egyház kulturális intézményeire, értékeire vonatkozóan Ezen Bizottság egyik dokumentuma az 1999-ben közzétett körlevél, *Az egyházi kulturális javak leltározásának és katalogizálásának szükségessége és sürgőssége*² címmel. Ugyanez a bizottság 2001-ben körlevelet adott ki *Az egyházi múzeumok pasztorális szerepe*³ címmel, melyben iránymutatást ad az egyház történeti és művészeti kincseinek megőrzésére. Ebben, mint ahogy a körlevél címe is mutatja, megvilágítja, hogy az egyház múzeumi által nemcsak a kultúrincsek megőrzésében tud szerepet vállalni, hanem speciális sajátossága, hogy ezek az intézmények a pasztorációban is fontos szerepet töltsenek be, amennyiben alapításuk, megszervezésük és fenntartásuk megfelel egyaránt az egyházi és civil szakmai követelményeknek – így tehát a teológia, liturgika, valamint a muzeológia, művészettörténet, régészet stb. követelményrendszerének. Ezt olvassuk benne: „Az egyházi múzeum tehát az a hely, amely nemcsak az emberi szellem tehetségét, hanem – a jelen biztosítékaként – a kulturális és vallási élet fejlődését dokumentálja... ezért feltétlenül illeszkednie kell a pasztorális tevékenységek területébe, azzal a feladattal, hogy a történelmi-művészeti örökség átfogó megközelítésén keresztül az Egyház életét tükrözze vissza.”⁴

A körlevélből kitűnik, hogy az egyház összefüggéseiben szemléli a kultúrincseket, ezért „valójában azon kell fáradozni, hogy a használatban lévő és a használaton kívüli javak kölcsönös kapcsolatba kerüljenek egymással úgy, hogy múltba pillantás lehetőségét, aktuális működőképességet és továbbvezető távlatokat biztosítsanak az érintett régió előnyére: így tehát össze kell kapcsolni egymással a múzeumokat, műemlékeket, berendezési tárgyakat, szentképeket, a népi áhítat emlékeit, a levéltárakat, könyvtárakat, gyűjteményeket és minden más helyi szokást...

3. ennek a leltárnak egyik példányát a vagyongazdálkodás levéltárában, a másikat az egyházmegyei hivatal levéltárában kell őrizni; mindkettőbe be kell jegyezni minden változást, ami esetleg a vagyonban végbement.

1284. kán. -- 1. §. Minden vagyongazdálkodónak a jó családapa gondosságával kell ellátnia feladatát.

2. §. Ennélfogva köteles:

1. ügyelni, nehogy a gondjára bízott javak bármi módon is elveszenek vagy kárt szenvedjenek; ebből a célból, ha szükséges, kössön biztosítási szerződéseket;

2. gondoskodni arról, hogy az egyházi javak tulajdona polgárilag érvényes módon biztosítva legyen;

1296. kán. -- Ha egyházi javakat a kellő kánoni formák nélkül idegenítenek el, de az elidegenítés a világi jog szerint érvényes, az illetékes hatóságnak kell az összes körülmények érettségét megfontolása után eldöntenie, hogy indítanak-e pert az egyház jogainak érvényesítésére, s ha igen, személyi vagy dologi keresettel éljenek-e, és hogy ki indítsa a pert és ki ellen.

1376. kán. -- Aki ingó vagy ingatlan szent dolgot megszenteltet, megfelelő büntetéssel büntetendő.

² SULLA NECESSITÀ E URGENZA DELL'INVENTARIAZIONE E CATALOGAZIONE DEI BENI CULTURALI DELLA CHIESA. Az egyházi kulturális javak leltározásának és katalogizálásának szükségessége és sürgőssége / Egyházi Kulturális Javak Pápai Bizottsága – Budapest : Szent István Társulat, 2006. – 43 p. – Római Dokumentumok XXIII. (1999. december 8.)

³ SULLA FUNZIONE PASTORALE DEI MUSEI ECCLESIASTICI. Az egyházi múzeumok pasztorális szerepe. Körlevél. 2001. augusztus 15. / Egyházi Kulturális Javak Pápai Bizottsága – http://www.okgyk.hu/inc/irasok/Egyh_muz_paszt.pdf

⁴ Az egyházi múzeumok pasztorális szerepe p. 1.

olyan kezdeményezésekre van szükség, melyek számunkra újra felfedik mindazt, ami kulturálisan és spirituálisan a közösséghez tartozik, és pedig nem szigorúan turisztikai, hanem sokkal inkább humanista értelemben.” „Az egyházi múzeum úgy működik, mint koordinálási hely a megőrző tevékenység, az emberek képzése és – meghatározott területen – a keresztény hithirdetés számára. A múzeum szervezetének ezért követnie kell a szociális, politikai és kulturális fejlődést, és magáévá kell tennie az érintett régióra – földrajzi területre – kialakított pasztorális terveket.”⁵

A körlevél hangsúlyozza, hogy az egyháznak feladata a műtárgyak számba vétele, megőrzése, védelme. Ezt a feladatot – többek között a fent idézett pasztorális megfontolásokból – az egyház nem bízhatja más állami, civil intézményekre. Szükséges, hogy az egyház maga hozza létre és tartsa fenn a kultúrkincseinek bemutatását lehetővé tevő intézményeket. Ezekben a csekélyebb művészi igényű tárgyakat is gyűjti, őrzi és kutatja, mert azoknak is fontos szerepe van a mai közösségek identitásának formálásában. Az egyházi múzeum tehát nem pusztán „régiségek és ritkaságok gyűjteménye”, nem is a „Múzsák temploma” csupán, hanem szisztematikusan átgondolt és megalkotott intézmény. „Az egyházi múzeumok tehát szorosan kötődnek a részegyházakhoz,... melyek hatására létrejöttek. Azok nem élettelen talált tárgyak raktárai, hanem élőhelyek, amelyekben a hívek közösségének szellemisége és lelkesége az utókorra marad”.⁶ „Fontos tehát, hogy határozott módszereket fejlesszünk ki a történeti-művészeti örökség egyházi értelemben megfelelő bemutatására és megőrzésére. Ezeknek a stratégiáknak a következő kötelezettségeken kellene alapulniuk:

- kifejezetten erre a célra, egyházmegyei és nemzeti szinten alapított intézmények által nyújtott támogatás ezen örökség védelmére;
- az Egyház kulturális javainak ismerete nemcsak valódi rendeltetésük és történetük alapján, hanem sajátosságaiké is, szisztematikusan készített leltárak és katalógusok által;
- a műtárgyak elhelyezése ténylegesen átélt szociális, egyházi és áhítattörténeti összefüggésekben;
- az elmúlt idők műtárgyainak szemlélete korunk egyházi és kulturális tapasztalata alapján;
- a múlt ilyen műveinek megőrzése és esetleges jelenkori felhasználása pasztorális területen.”⁷

Természetesen a körlevél nem az állami szférától, civil társadalmi intézményektől való elkülönülést szorgalmazza, sőt javasolja, hogy az egyházi intézmények fáradozzanak a megfelelő civil szervekkel való együttműködés formáinak megteremtésén azért, hogy együttes célokban állapodjanak meg.

⁵ Im. p. 2.

⁶ Im. p. 8.

⁷ Im. p. 4.

„Az egyházi múzeum az ismeretszerzés, az öröm, a katekézis és a lelkeség helye is.”⁸ A körlevél írói felhívják a figyelmet arra a szempontra, hogy az egyházi múzeum speciális jellegéből adódik, hogy a bennük „található értékek valamikori, időleges újra használatba vételének lehetőségét, amely történhet akár szoros értelemben vett pasztorális és liturgikus, akár kulturális és szociális okokból, jogilag és gyakorlatilag is biztosítani kell.”⁹ Magyarán a tárgyak ilyen szempontból sem válnak pusztán vitrin-töltelékké.

Hangsúlyozza a körlevél továbbá, hogy az egyházi múzeum egy összetett intézmény: „Kezdeményezéseket kell bevezetni a múzeumban összegyűjtött tárgyak kutatásával, hasznosításával és felhasználásával kapcsolatos kulturális elkötelezettség előmozdítása érdekében. Valójában múzeumok, kiállítások, kongresszusok, misztériumjátékok, színházi előadások és más rendezvények által az Egyház történetét egy meghatározott, ma is élőközösség újraolvashatja és lélekben újra átélheti.” „Ebben a tekintetben az egyházi múzeum az adott helyi Egyház területén egyházi, kulturális és társasági találkozóhellyé válik.”¹⁰

A körlevél azonban kitér arra is, hogy „a feladat, azaz minden, ami az egyházmegyékben és ahhoz hasonló részegyházakban a kulturális javakat érinti, tehát rendszerezés, szabályozás, a kulturális javak ügyének előmozdítása, valamint így az egyházmegyei múzeum vagy az egyházmegyétől függő más egyházi múzeum alapítása is, a megyéspüspököt illeti, aki az egyházmegyei bizottság, valamint a szakrális művészet és az egyházi kulturális javak hivatala szakszerű együttműködésére támaszkodik.”¹¹

„Egy múzeum tervezésekor, ahol lehetséges, egy erre a célra rendelt bizottság alakuljon, amely néhány szakember közreműködésével a püspök által kinevezett vezető irányítása alatt áll. Ennek kell gondoskodnia, egyetértésben az illetékes egyházi hatóságokkal, a helyiségek kialakításáról, a tárgyak kiválasztásáról, a kiállítási stratégiákról, a személyzettel való kapcsolatról, a múzeumlátogatás felélénkítéséről és mindarról, ami egy ilyen intézmény jó működéséhez tartozik. Különös figyelmet kell fordítani az anyagi eszközök előteremtésére, amihez a közpénzekre is támaszkodni kell.”¹²

A magyar katolikus egyház muzeális intézményrendszerének kialakulása¹³

Mint ahogy az az előzőekből kitűnik, a katolikus egyház az „egyházmegyei múzeum” jellegű intézménytípus felépítésére és működésére ad iránymutatást. Ilyen jellegű és a székesegyházi sekrestyék klenódiumainak nyilvános bemutatására irányuló

⁸ Im. p. 8.

⁹ Im. p. 8.

¹⁰ Im. p. 8.

¹¹ Im. p. 14.

¹² Im. p. 13.

¹³ Katolikus múzeumok és kincstárak Magyarországon / szerk.: Zombori István, METEM, Budapest, 2001 – A kiadvány összesen 27 gyűjteményt ismertet, két kategóriába sorolva azokat: egyházmegyei gyűjtemények, szerzetesrendi gyűjtemények

szándék a 19-20.század folyamán többször felmerült a magyar egyházi vezetőkben. Ám a történelmi folyamatok nem segítették elő ezen intézmények fennmaradását. Az elmúlt évszázadok során több egyházfő tette művészeti érdeklődésének eredményeképp kialakított gyűjteményét a köz számára többé-kevésbé látogathatóvá, vagy adományozta a Nemzeti Múzeum számára, mint Pyrker János egri érsek¹⁴.

A legrégebben alapított és folyamatosan fennálló magyarországi katolikus nyilvános muzeális intézmény, a Keresztény Múzeum Esztergomban, melynek gyűjteményeit Simor János hercegprímás 1875-ben a nagyközönség számára is látogatható intézménnyé tette. Egy bő évtizeddel később, 1886-ban ugyanő, szintén Esztergomban megnyitotta a közönség előtt a Főszékesegyházi Kincstárat. Az 1938-ban Székesfehérvárott megszervezett Egyházmegyei Múzeum nem tudta megtartani folyamatos nyilvánosságát, azt csak 1998-ban szervezték újjá.

Az egyházmegyei múzeumok intézményként való meg- vagy újjáalapítására Magyarországon az 1980-1990-es évek fordulóján került sor, miután az egyházmegyei székhelyeken – az 1960-as évek második felétől kezdve folyamatosan – megtörtént a műtárgyak számba vétele. Az székesegyházi kincstár, egyházmegyei gyűjtemény illetve múzeum alapításának esztendeje Veszprémben 1985, Kalocsán 1988, Győrben 1989, Szombathelyen 1990, Egerben 1993, Pécsen 1994, Szegeden 1995, Vácott 1996.

A magyar katolikus egyház 16 egyházmegyéjéből (római és görög rítusú együtt), mindössze három olyan van, melynek mindenkori ordináriusa mai napig nem állított fel egyházmegyei szintű muzeális gyűjteményt. E hiány oka lehet viszonylagosan új alapításuk: a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye, és a Kaposvári Egyházmegye 1993-ban jött létre, a Nyíregyházi Egyházmegye (görög katolikus) 2015-ben. Ez utóbbi ugyanakkor mégis kivétel, mert székhelyén található az 1983-ban alapított, Görög Katolikus Egyházművészeti Gyűjtemény, mely a korábban egyetlen magyarországi görög katolikus egyházmegye egész területéről gyűjtötte a veszélynek kitett szakrális és egyházművészeti tárgyakat.

Az OKGyK az egyházmegyei szintű múzeumokon, (székes)egyházi kincstárakon kívül még a következő típusú katolikus muzeális intézményeket tartja számon:

- szerzetesrendek által fenntartott gyűjtemények (pl. Pannonhalmi Főapátsági Múzeum, tihanyi Bencés Apátsági Múzeum, Piarista Múzeum, vasvári Domonkos Rendtörténeti Gyűjtemény);
- kisebb területi egység gyűjtőkörként alapított intézmények (pl. sárospataki, Római Katolikus Egyházi Gyűjtemény, Soproni Katolikus Egyházművészeti Gyűjtemény);
- speciális gyűjtőkörrel rendelkező gyűjtemények (pl. andocsi Mária Kegytárgy Gyűjtemény, gyulai Szűz Mária Kegye- és Emléktárgyak Gyűjteménye).

Vannak ezen kívül olyan gyűjtemények, kiállítóhelyek, melyek fenntartója nem, vagy csak részben a katolikus egyház, de alapítójának szándéka, illetve tematikájuk révén illeszkednek az egyházi gyűjtemények körébe (pl. Róthy Mihály Egyházművészeti Gyűjtemény Kislődön).

¹⁴ A Pyrker hagyaték később az 1906-ban megnyitott Szépművészeti Múzeumba került át.

Mindezekből kitűnik, hogy a kegytárgyakat, bár évszázadok óta becsben tartották, azok megőrzésére, a magyar katolikus egyházban, az egyházmegyei gyűjteménytípus intézményes kereteit (néhány kivételtől eltekintve) csak a rendszerváltozás körüli években hozták létre. Ezeknek a muzeális jellegű intézményeknek alapítási és működési formája igen eltérő volt. Megnevezésük többnyire: kincstár, múzeum, egyházmegyei gyűjtemény. Alapításuk idején nem volt életben olyan magyar civil- vagy egyházi jogi szabályozás, mely részletesen kitért volna a megnevezésük, működésük feltételeire.

Az 1997-ben megalkotott és azóta többször módosított múzeumi törvény¹⁵ hatályba lépésekor így már a katolikus egyház berkein belül számos különféle muzeális gyűjtemény létezett. Némelyik az állam részéről is hivatalos státusban, némelyik csak egyházi jóváhagyással. Ezek az intézmények, miután egyházi részről nem kényszerültek státusukat rendezni, a civil jog múzeumokra vonatkozó előírásainak változásait nem feltétlenül követték (elnevezés, feladatvállalás, gyűjtemény kategóriába való besorolás). Az új állami szabályozás átültetésnek betartatására ott volt a szakfelügyelet, de a szakfelügyelők – ismerve az egyházi muzeális intézmények technikai, anyagi és főként személyi feltételeit – elég elnézően viseltettek az egyházi gyűjteményekkel.

A katolikus muzeális gyűjteményeknek tehát csak egy töredéke az, mely az 1997-ben hozott és azóta (módosításokkal) életben lévő magyar civiljogi múzeumi törvény hatálya alá esik. Gyakran a törvény betartásához szükséges személyi, tárgyi, szakmai feltételeknek a hiánya okozta, okozza azt, hogy az intézmény fenntartója nem kívánja megtartani a muzeális gyűjteményi státuszt – olykor magát a gyűjteményt sem – ehelyett valamilyen átszervezésre kerül sor. Ugyanakkor több esetben ezen törvény ismeretének hiánya az oka annak, hogy a muzeális intézmény nem tud megfelelően működni.

Az elmúlt 10-15 év változásai

2001-ben jelent meg a már említett, a *Katolikus múzeumok és kincstárak Magyarországon* c. kiadvány, mely összesen 27 gyűjteményt ismertet, két kategóriába sorolva azokat: egyházmegyei gyűjtemények, valamint szerzetesrendi gyűjtemények. A gyűjtemény listát a szerkesztő az OKGyK segítségével, illetve saját szakfelügyelői ismeretei alapján állította össze – az Utószóban Zombori István szerkesztő bevallja, maga is csodálkozott a gyűjtemények nagy számán.

Az OKGyK minden év elején kér a katolikus muzeális gyűjteményektől egy szakmai beszámolót az előző naptári év történéseiről. Az ehhez csatolt kérdőív néhány szempontját kiemelve vázolom a változásokat. (Minisztériumi engedély, szakmai besorolás, gyűjtőkör, kiállítások, múzeumpedagógiai foglalkozások.) Két megjegyzés: 1) a kérdőív kérdései az évek során változtak, 2) a gyűjtemények kitöltési és visszaküldési szokásai meglehetősen rapszodikusak.

Öt és 10 évvel ezelőtt az OKGyK gyakorlatilag attól a 27 gyűjteménytől kérte be az

¹⁵ 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről

éves statisztikát, mely a fent említett kiadványban szerepelt. 2006-ban a visszaérkezett beszámolók működési adatai azt mutatják, hogy két, magát múzeumként megnevező intézményben nem volt állandó kiállítás, ugyanakkor időszakos kiállításokat ezekben is rendeztek. Múzeumpedagógiai foglalkozást pedig ebben az évben még csak mindössze két helyen tartottak. 2011-ben a kiállítások tekintetében hasonló a helyzet, mint öt évvel korábban, múzeumpedagógiai foglalkozások azonban már az intézmények mintegy felében zajlottak.

A kérdőívek válaszaiból kiderül, hogy nem csak 10 évvel ezelőtt, de jelenleg sem egyértelmű az intézmények többségében, hogyan válaszoljanak azokra a kérdésekre, melyek a muzeális intézmény szakmai besorolására vonatkoznak, vagy egyáltalán arra sem kapunk választ, hogy rendelkezik-e az illető gyűjtemény minisztériumi működési engedéllyel. Ezért kiszűrve a bizonytalan státuszúakat, azt látjuk, hogy állandó vagy időszakos kiállítás 2016-ban már mindegyikben volt. Múzeumpedagógiai foglalkozást még mindig nem mindenütt tartottak és ez nem csak az éppen átszervezés alatt álló gyűjteményre igaz! (Az elmúlt években az OKGyK-ban igyekeztünk felülvizsgálni azt, mely gyűjtemények szűntek meg, alakultak át, vagy hol hoztak létre újat, és aktualizálni a gyűjteménylistát. 2017 januárjában 24 intézménytől kértünk be beszámolót.)

Rákérdezzünk a múzeumi szakalkalmazottak létszámára is a kérdőíven. Sajnos azonban ez mind a mai napig nehezen mérhető, mivel a válaszadók nem a múzeumi törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok¹⁶ szempontjait veszik figyelembe, hanem elég tágra értelmezve a kérdést akár teológiai, akár turisztikai, vagy más irányú közép- és felsőfokú szakmai végzettséget ide sorolnak. Ezzel együtt is 2006-ban legalább hat gyűjtemény volt, ahol sem közép-, sem felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező munkatárs nem volt. 2011-ben még négy intézmény vallotta ugyanezt magáról. 2016-ban a kérdőívek válaszai ugyan elég pozitív képet mutatnak, de ez a fent vázolt okokból meglehetősen félrevezető. Sajnos a katolikus muzeális gyűjtemények mind a mai napig nagyon rosszul állnak szakalkalmazottak tekintetében.¹⁷

A katolikus egyház muzeális gyűjteményeinek típusairól fentebb vázolt kép meglehetősen tarka, az elmúlt évek során azonban még tovább színesedett. Mint ahogyan a civil környezetben, úgy az egyházi területen is megjelentek a „látogatóközpont”-nak nevezett intézmények. Ám, mivel ez a kategória szabályozást, előírást, jogi besorolást, kötelezettséget nem ismer, a megnevezés a legkülönbözőbb struktúrákat foglalja magába. Van olyan egyházi látogatóközpont, mely megtartotta, vagy megkérte muzeális közgyűjteményi vagy kiállítóhelyi státuszát, csak elnevezésében változtatott. Vannak azonban, melyek a pályázati lehetőségeket kihasználva újonnan

¹⁶ 11/2002. (IV. 13.) NKÖM rendelet a muzeális intézményekben foglalkoztatottak szakmai munkaköreinek betöltéséhez szükséges képzési feltételekről

¹⁷ Az OKGyK, a katolikus muzeális gyűjtemények vezetői, munkatársai számára rendezett szakmai napokat az elmúlt években az intézmények alapműködéséhez szükséges ismeretek bővítése érdekében a következő témákra fókuszálva szervezte meg: 2014 őszén a hatályos múzeumi törvényekkel előírásokkal (civiljogi és egyházi), 2015 őszén a múzeumpedagógia-múzeumandragógia feladataival, lehetőségeivel, 2016 tavaszán az állományvédelem, műtárgyvédelem kérdéskörével foglalkozó szakértőket hívtunk meg.

jöttek létre, avagy egy korábbi gyűjtemény helyett, mellett állították azokat fel. Sajnos ezek esetében nagyon gyakran hiányzik a szakmai felügyelet. A kiállítást ugyan szakemberek állították össze, de a pályázat lezárultával, a kiállítás (látogatóközpont) megnyitása után az ő feladatuk megszűnt. Amennyiben a fenntartó nem jelölt meg szakembert annak felügyeletével, a műtárgyak gyakorlatilag magukra vannak hagyva. Olyan eset is előfordul, hogy az új látogatóközpontba a már meglévő, több évtizede minisztériumi engedéllyel rendelkező gyűjtemény anyagából kerültek a tárgyak, ugyanakkor a két intézmény közti jogi helyzet nincs rendezve (szakember pedig egyik intézményben sincs!).

Vannak azonban előremutató jelenségek is. A látogatóközpont karöltve működik a több évtizedes kincstárral, gyűjteménnyel, mely utóbbtól – mivel fizikális, térbeli határai szűkösek – a látogatóközpont tud feladatokat, szerepeket átvenni. Így a gyűjtemény meg tudja oldani időszakos kiállítások, múzeumpedagógiai foglalkozások stb. rendezését, ugyanakkor a fenntartás, kihasználtság nem kizárólag a gyűjteményre hárul.